

Eiro ieviešana Latvijā: likumprojekts un plāns

Dace Kalsone, Euro projekta vadītāja
Latvijas Komerčbanku asociācijā, 2012.gada 11.oktobrī

Saturs

- Par Eiro ieviešanas likumprojektu un skaidrojošajām vadlīnijām
- Par Latvijas Nacionālo eiro ieviešanas plānu
- Jautājumi?

Likumprojekta laika grafiks

- Nodots saskaņošanā darba grupām un visām iesaistītajām pusēm līdz š.g. 16.oktobrim
- Tiek plānots iesniegt Ministru kabinetā līdz oktobra beigām
- Pēc izskatīšanas Ministru kabinetā – uz Saeimu
- Plānots apstiprināt līdz šī gada beigām.

Likumprojekts: termini (1)

- Maiņas kurss – neatsaucami fiksēts
- Vienlaicīgas apgrozības periods – skaidrās naudas lati un eiro
- Nomaiņas periods – 1) bez maksas, 2) pēc oficiālā kursa, 3) pēc noapaļošanas principiem
- Paralēlās atspoguļošanas periods – cenās latos un eiro

Likumprojekts: termini (2)

- Tiesiskie instrumenti – Reg974/98 1b)
*legal instruments –
legislative and statutory provisions, acts of
administration, judicial decisions, contracts,
unilateral legal acts, payment instruments
other than banknotes and coins, and other
instruments with legal effect*

Likumprojekts: termini (3)

- Denominācijas maiņa – Reg974/98 1j)
redenominate – changing the unit in which the amount of outstanding debt is stated from a national currency unit to the euro unit, [...]

Likumprojekts: termini (4)

- Vienlīdzīga maksājuma instruments – viens izlaidējs vai ierobežotā pakalpojumu sniedzēju tīklā vai ierobežots pakalpojumu klāsts

Likumprojekts: eiro ieviešanas diena

- Vienlaicīgi ievieš eiro skaidras, bezskaidras un elektroniskās naudas norēķinos
- Beidzoties vienlaicīgās apgrozības periodam – vienīgais likumīgais maksāšanas līdzeklis – eiro

Likumprojekts: tiesisko instrumentu nepārtrauktība

- Atsauces latos, ar eiro dienu uzskatāmas par atsaucēm uz eiro
- Latos iesākto, bet nepabeigto tiesisko instrumentu summu konvertē eiro
- Konvertē visas nepabeigtā instrumenta summas. Kopsummu veido sastāvdaļas. Kopsumma latos nepārsniedz kopsummu eiro.
- Ja saistības līdz eiro dienai bija eiro, tad tās netiek konvertētas

Likumprojekts: eiro ieviešanas izmaksas

- Katra no iesaistītajām pusēm sedz savas izmaksas
- Izņēmums – Latvijas Pasts, kuram tiek segtas no likumprojekta izrietošās skaidrās naudas nomaiņas izmaksas

Likumprojekts: noapaļošanas principi (1)

- Nosaka 6.pants un Reg1103/97
- T.i. naudas summas pēc konvertācijas uz eiro noapaļo līdz tuvākajam centam, ņemot vērā trešo zīmi aiz komata:
 - 0-4, centa vērtība nemainās
 - 5-9, cents tiek apaļots uz augšu

Likumprojekts: noapaļošanas principi (2)

- Maiņas kursu neapaļo un nesaīsina, veicot konvertēšanu
- Maiņas kursu izmanto abpusējai konvertēšanai. Neizmanto apgrieztās likmes, ko atvasina no maiņas kursiem
- Naudas summas, kas jākonvertē no vienas valsts valūtas citā, vispirms konvertē eiro, šo summu noapaļo, atstājot ne mazāk kā trīs skaitļus aiz komata, pēc tam konvertē citas valsts valūtas vienībās.

Likumprojekts: noapaļošanas principi (3)

- Tarifu jeb vienas vienības cenu gadījumā, vērtībai eiro tiek norādītas tikpat zīmes, cik noteiktajai vienas vienības cenas vērtībai latos.
- Šajā gadījumā apaļojot ņem vērā nākamo zīmi aiz pēdējās atstājamās zīmes aiz komata.
 - Ja nākamā zīme 0-4, tad pēdējās atstājamās zīmes vērtības nemainās
 - Ja 5-9, tad pēdējā atstājamā zīme tiek apaļota par vienu vērtību uz augšu

Likumprojekts: skaidrā nauda (1)

- Vienlaicīgās apgrozības periods: divas nedēļas
 - Saņēmušos latus, atlikumu izdod eiro
 - Automātu norēķinos lieto eiro
 - Bankomāti neizsniedz latus

Likumprojekts: skaidrā nauda (2)

- Nomainības periods:
 - Bankās – pusgads
 - Latvijas Pastā – viens mēnesis
 - Latvijas Bankā – bez termiņa
 - Valūtas maiņas komersanti – ir tiesības veikt nomaiņu – pusgads
 - Neizsniedz latus
 - 3000 latu apmaiņu jāpiesaka trīs darba dienas iepriekš

Likumprojekts: skaidrā nauda (3)

- Banknošu un monētu nodrošināšana, piegāde, iznīcināšana un nomaiņa:
 - Latvijas Bankas tiesības un pienākumi
 - Bojāto lata banknošu un apgrozības monētu apmaiņa nomaiņas periodā – bez maksas
 - Rīcība aizdomu gadījumos par naudas viltojumu

Likumprojekts: bezskaidrā nauda

- Sākoties eiro dienai viss ir konvertēts
- Konta identifikators paliek nemainīgs
- Ja ir konts latos un eiro, klients var prasīt viena konta slēgšanu un atlikuma pārskaitīšanu uz otru kontu bez maksas divu mēnešu laikā.
- Latu maksājumi sākot ar eiro dienu tiek veikti eiro
- Iesāktie pirms eiro dienas latos, bet pabeidzami eiro dienā vai vēlāk, tiek izpildīti eiro

Likumprojekts: cenu paralēlā atspoguļošana (1)

- Konvertācijā oficiālais maiņas kurss un noapaļošanas principi!
- Trīs mēneši pirms un seši mēneši pēc eiro dienas: obligātais periods
- Tik līdz kā zināms oficiālais kurss un gads pēc eiro dienas: rekomendējošais periods
- Rēķinos, čekos, kvītīs – darījuma kopsummas latos un eiro

Likumprojekts: cenu paralēlā atspoguļošana (2)

- Pastmarkas latos un eiro – izmantojamas arī pēc paralēlās atspoguļošanas perioda
- Pastmarkas latos – izmantojamas – 12 mēnešus
- Papīra formāta vienmolūka maksājuma instruments (piemēram, dāvanu karte) – līdz noteiktā termiņa beigām

Grāmatvedības reģistri:

Uzņēmumiem jānodrošina datu nepārtrauktība un konvertācijas procesa izsekojamība,

t.i.,

2013.gada 31.decembra beigu atlikums ir latos un 2014.gada 1.janvāra sākuma atlikums ir eiro.

Likumprojekts: grāmatvedība (2)

Grāmatvedības reģistri:

Sākoties pirmajai darba dienai jāpārrēķina uz eiro ieviešanas dienu katra grāmatvedības reģistra ieraksta atlikums un katra uzskaites vienības vērtība latos uz to ekvivalentu eiro.

Ja latu konvertācijas uz eiro rezultātā veidojas starpība starp grāmatvedības konta atlikuma kopsummu un to veidojošām sastāvdaļām (uzskaites vienībām), starpības iekļauj peļņas vai zaudējumu aprēķinā attiecīgi kā ieņēmumus vai izmaksas 2014.gadā.

Likumprojekts: grāmatvedība (3)

Grāmatvedības reģistri:

Ierakstus grāmatvedības reģistros par grāmatvedības uzskaites vienības vērtībām latos pirms eiro ieviešanas dienas nepieciešams uzglabāt normatīvajos aktos noteiktajā termiņā elektroniskā vai papīra formātā.

Likumprojekts: grāmatvedība (4)

Grāmatvedības reģistri:

Sākot ar eiro ieviešanas dienu grāmatvedības reģistru un ierakstu vērtības mērs ir eiro.

Likumprojekts: grāmatvedība (5)

Attaisnojuma dokumenti:

Attaisnojuma dokumentos vērtības mērs no eiro ieviešanas dienas ir eiro.

Likumprojekts: grāmatvedība (6)

Attaisnojuma dokumenti:

Ja attaisnojuma dokuments tiek izrakstīts pēc eiro ieviešanas dienas par iepriekšējiem periodiem, piemēram, bilancē uzrādīts postenī «Uzkrātās saistības»/ «Uzkrātie ieņēmumi», tad vērtības mērs ir eiro. Savukārt, lai iegūtu summu latos tiek lietots oficiālais maiņas kurss (pēc eiro ieviešanas dienas t.i. Padomes noteiktais maiņas kurss).

Likumprojekts: grāmatvedība (7)

Paralēlās atspoguļošanas periodā, t.i., trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto latus
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto latus

Paralēlās atspoguļošanas periodā, t.i., sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto eiro
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto eiro

Likumprojekts: grāmatvedība (8)

Gada pārskati:

Ar eiro ieviešanas dienu – tikai eiro.

Gada pārskatos, sākot ar eiro ieviešanas dienu, iepriekšējo periodu salīdzinošie rādītāji uzrādāmi eiro pēc Padomes noteiktā maiņa kursa.

Likumprojekts: grāmatvedība (9)

Gada pārskati:

Pamatojoties uz esošo gada pārskatu sagatavošanas praksi un normatīvajiem aktiem, kas reglamentē gada pārskatu sagatavošanu, gada pārskatā skaitļus jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

Likumprojekts: grāmatvedība (10)

Gada pārskati:

Ja pārskata gads noslēdzas, piemēram, 2014.gada 30.jūnijā, tad gada pārskats jā sagatavo eiro. Līdz ar to pārrēķins būs jāveic uz 2014.gada 1.janvāri – eiro ieviešanas dienā, attiecīgi katra grāmatvedības reģistra atlikumus un katras grāmatvedības uzskaites vienības vērtību no latiem pārrēķinot uz eiro, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu. Savukārt pēc eiro ieviešanas dienas visi darījumi jāuzrāda jau eiro un līdz ar to pārrēķini nebūs nepieciešami.

Likumprojekts: nodokļu joma (1)

Nodokļu maksājumi:

- nodokļu deklarācijas tiek sniegtas tajā valūtā, kāda bija likumīgais maksāšanas līdzeklis attiecīgajā taksācijas periodā
- labojumi tiek veikti tajā valūtā, kāda bija likumīgais maksāšanas līdzeklis periodā, par kuru tiek veikts labojums
- pēc eiro ieviešanas dienas nodokļu maksājumi tiek veikti eiro

Likumprojekts: nodokļu joma (2)

Nodokļu maksājumi:

- nekustāmā īpašuma nodokļa paziņojumos norāda to valūtu, kāda būs likumīgais maksāšanas līdzeklis attiecīgajā taksācijas periodā

Likumprojekts: Kredītu reģistrs

- Latvijas Banka eiro ieviešanas dienā veic Kredītu reģistrā iekļauto ziņu aktualizēšanu

Likumprojekts: finanšu tirgus (1)

- Pamatkapitāla daļu (akciju) denomināciju no latiem uz eiro veic, saglabājot esošo proporcionalitāti un minimizējot pamatkapitāla izmaiņas
- SIA daļas izsaka veselos eiro. Akciju sabiedrības – eiro un eiro centos
- Noapaļošanas atlikumu izmaksā dalībniekiem vai, ja dalībnieki pieņem lēmumu, – rezervēs

Likumprojekts: finanšu tirgus (2)

- 30 mēnešu laikā jāgroza kapitālsabiedrības statūti
- Pusgadu pirms eiro dienas, bet ne ātrāk par oficiālā kursa noteikšanu, pamatkapitālu var izteikt eiro ekvivalentā
- Parāda vērtspapīru nominālvērtība ir viena eiro centa apmērā.

Likumprojekts: naudas tirgus indeksu maiņa

- Mainīgo procentu likmi, kas piesaistīta RIGIBOR aizstāj EURIBOR
- Indeksa nomaiņa tiek veikta nākamajā pārskatīšanas datumā sākot ar eiro ieviešanas dienu
- Aizdevējs nedrīkst aizņēmējam palielināt latu naudas tirgus indeksam pievienoto procentu likmi vai pasliktināt citus aizņēmuma nosacījumus

Likumprojekts: kontrole

- FKTK, LB, Satiksmes ministrija, PTAC un nodokļu administrācija (VID, pašvaldības)
- Sūdzību iesniegšana iestādēs vai izmantojot informatīvo tālruni

Likumprojekts: pielāgošanas laika grafiks

- Likumprojekti saistībā ar eiro, LB un FKTK noteikumi, pašvaldību saistošie noteikumi – līdz eiro ieviešanas dienai
- Tiesiskās noteiktības nodrošināšanai būtiskie MK normatīvie akti – līdz eiro ieviešanas dienai, pārējie – 30 mēnešu laikā

Likumprojekts: pielāgošanas principi

- Likumprojekti izmantojot vienotas likumprojektu paketes principu
- Pašvaldību saistošajiem noteikumiem – vienkāršotāka procedūra sadarbībai ar Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministriju

Likumprojekts: skaidrojošās vadlīnijas

- Par grāmatvedības uzskaiti
- Par nodokļu maksājumiem
- Darbam ar kases aparātiem vienlaicīgās apgrozības periodā
- Par cenu aprēķinu un atspoguļošanu
- Statistikas jomā
- Vienlūka maksājuma instrumentu jomā
- Pašvaldību institūcijām u.c.

Saturs

- Par Eiro ieviešanas likumprojektu un skaidrojošajām vadlīnijām
- **Par Latvijas Nacionālo eiro ieviešanas plānu**
- Jautājumi?

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns

Kopsavilkums
Ievads

Pamatprincipi un
scenārijs

Tiesību akti

Finanšu tirgus

Valsts sektors

Patērētāju tiesību
aizsardzība

Privātais nefinanšu
sektors

Komunikācija

Pielikumi

Pasākumu plāns

Stabilitātes un
izaugsmes pakts

Māstrihtas kritēriji

Darba grupu sastāvs

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns

- Izstrādāts jau 2006.gadā
- Šogad tika precizēts atbilstoši darba grupu iesūtītajiem komentāriem un *Euro* ieviešanas likumprojektam
- Atbilstoši precizēti arī darba grupu detaļplāni

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns

Pamatprincipi:

- **Efektivitāte** – izmaksām jābūt samērojamām ar iespējamiem riskiem, kas varētu rasties, ja attiecīgais pasākums netiktu veikts pienācīgā apjomā un kvalitātē
- **Orientācija uz sliktāk pozicionēto iedzīvotāju** – īpaša uzmanība pievēršama sabiedrības daļai ar ierobežotu finanšu pakalpojumu pieejamību, piemēram, attālu apdzīvotu vietu iedzīvotājiem

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns

Ministru kabinets

Vadības komiteja

Eiro projekta vadītājs

Valsts
administrācijas
DG

Naudas un
maksājumu
sistēmu DG

Finanšu
sistēmas DG

Nefinanšu
uzņēmumu un
patērētāju DG

Sabiedrības
informēšanas un
komunikācijas DG

UZDEVUMI –

Normatīvie
akti un
IT sistēmas

Skaidrās un
bezskaidrās
naudas maiņa

Finanšu un
kapitāla tirgus

Godīga cenu
atspoguļo-
šana

Informēšana un
izglītošana

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns

- Papildus izvērstai un skaidrojošai informācijai, kas ir saistīta ar eiro ieviešanas likumprojektu, plānā ir dota informācija arī par
 - ES tiesību aktiem saistībā ar eiro ieviešanu
 - statistikas jomas un informācijas sistēmu pielāgošanu eiro
 - valsts budžeta pielāgošanu eiro: ieņēmumi/izdevumi un izpilde
 - komunikācijas organizāciju
 - plānotajiem pasākumiem eiro ieviešanai Latvijā: 1.pielikums
 - stabilitātes un izaugsmes pakta pamatnosacījumiem: 2.pielikums
 - Māstrihtas kritēriju izpildes tabula: 3.pielikums

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns: padarītais

- nacionālais eiro plāns un mājas lapa
- eiro ieviešanas likumprojekts
- koncepcija normatīvo aktu sakārtošanai
- identificētas saistītās IT sistēmas
- sakārtota daļa maksājumu sistēmu
- noslēgts Partnerības līgums par eiro komunikāciju
- monētu dizains

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns: darāmais

- pabeigt eiro ieviešanas likumprojekta izstrādi
- IT sistēmu un kases aparātu pielāgošana
- vērtspapīru sistēmu pielāgošana
- kampaņa "Godīgs eiro ieviesējs"
- skaidrās naudas sagādes jautājumi
- komunikācijas jomas jautājumi:
profesionālie semināri, kopējā informēšana

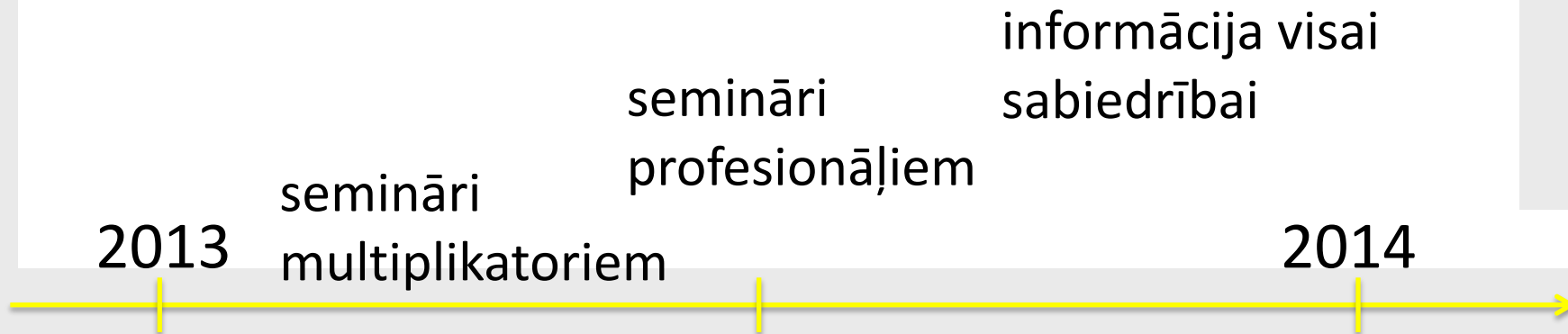
NB! Norit aktīvs, pastāvīgs dialogs ar profesionālo vidi!

Latvijas Nacionālais eiro ieviešanas plāns

2013.gada sākums – multiplikatori

2013.gada vidus – profesionālie semināri

2013.gada otra puse – vispārējā informēšana

Izpildot mājas darbus, 2013. gada...

- sākumā – Latvija vēršas ar lūgumu Eiropas Komisijā uzņemt to eiro zonā
- aprīlī-maijā – EK un Eiropas Centrālā banka sagatavo Konverģences ziņojumu par Latviju
- jūnijā – ECOFIN rekomendē-aicina Latviju pievienoties eiro zonai
- jūnijā – ES Padome pieņem politisko lēmumu – aicināt Latviju eiro zonā
- jūlijā – ECOFIN gala lēmums uzaicināt Latviju eiro zonā

Paldies par Jūsu laiku!

Jautājumi?

Vairāk informācijas: <http://www.eiro.lv>

https://twitter.com/eiro_lv